

Aleg. 405

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskimi z okręgu sądowego w Założcach, a przydzielenia do okręgu utworzyć się mającego sądu powiatowego w Podkamieniu, powiatu brodzkiego.

Wysoki Sejmie!

Na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 27. listopada 1903 r. L. 26989/3 ustanowiony został sąd powiatowy w Podkamieniu powiatu brodzkiego, w skład którego przeznaczone zostały gminy i obszary dworskie Czernica, Hucisko brodzkie, Nakwasza, Tetylkowce z okręgu sądu powiatowego w Brodach, oraz gminy wraz z obszarami dworskimi Czepiele, Dudyń, Hołubica z Zarkowem, Huta pieniacka, Jaśniszcze, Kutyszcze, Lutowiska, Majdan pieniacki, Maleniska, Niemiacz, Palikrowy, Pańkowce, Pieniaki, Podkamień, Popowce, Styberówka, Szynkowce i Zwyżyn z okręgu sądu powiatowego w Założcach. Aktywowanie tego sądu dotychczas nie nastąpiło. O przydzielenie do sądu w Podkamieniu starają się także gminy Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarem dworskim Jaśniszcze-Palikrowy, należące obecnie do okręgu sądowego w Założcach, i wniosły w tym względzie petycję do Rady powiatowej w Brodach na dniu 4. stycznia 1904.

Jakie były powody, że gminy Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskimi pozostawiono przy okręgu sądowym w Założcach, a nie przeznaczono do gmin mających wchodzić w skład ustanowionego sądu w Podkamieniu, niewiadomo, ponieważ w sprawie ustanowienia sądu w Podkamieniu i przydzielenia doń gmin i obszarów dworskich Wys. Sejm nie składał swego oświadczenia c. k. Rządowi i ustanowienie tego sądu nastąpiło jedynie na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, bez poprzedniej w tym względzie uchwały Wys. Sejmu.

Petycyonujące gminy domagają się jednak przydzielenia do okręgu sądowego w Podkamieniu, ponieważ Podkamień ma pozostać przy starostwie brodzkiem, Założce zaś, do którego obecnie należą, mają być przydzielone do przyszłego starostwa w Zborowie, które dla nich zupełnie jest obcem i z którym żadnych nie mają styczności; — natomiast z Brodami pozostają w ciągłym ruchu handlowym i wszystkie swe interesa i sprawy, czy to urzędowe czy prywatne, załatwiają w Brodach.

Gminy Wierzbowczyk, Orzechowczyk, Styberówka, Pańkowce, Jaśniszcze i Palikrowa tworzą jeden korpus tabularny i leżą po jednej stronie Seretu, który stanowi naturalną granicę między powiatami.

Grunta i las wsi Wierzbowczyka wchodzą tak w granicę wsi i dworu Jaśniszcze, że podchodzą pod samą siedzibę dworu i pól Jaśniskich i znaczna część pól Wierzbowieckich jest wydzierżawioną przez włościan wsi Jaśniszcz, a od dworu w Jaśniszczach leżą tylko o paręset sążni. — Folwark Jaśniszcze składa się więc w połowie z pól Wierzbowieckich, a połowie z Jaśniskich, więc połowa pól tego samego folwarku należałaby do jednego sądu i starostwa, a druga połowa folwarku do drugiego sądu i starostwa, w ten sposób byłoby położenie takie, iż miałyby swe granice w dwóch powiatach, bo Jaśniszcze należy do przyszłego sądu w Podkamieniu i miałyby do czynienia z dwoma starostwami.

W uwzględnieniu tych stosunków Rada powiatowa brodzka na posiedzeniu z 8. sierpnia 1904, załatwiając wniesioną petycję, powzięła uchwałę, zatwierdzającą uchwały Rad gminnych w Orzechowczyku i Wierzbowczyku i prośbę obszaru dworskiego o wyłączenie z okręgu c. k. sądu w Założcach, a przyłączenie do utworzyć się mającego c. k. sądu w Podkamieniu.

W tej sprawie Wydział krajowy odniósł się odezwą z 3. października 1904 L. 83664 do c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie o opinię, który odezwą z 1. listopada 1904 L. 19026 oznajmił, „iż w sprawie wyłączenia gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskimi Jaśniszcze-Palikrowy z okręgu sądowego w Założcach a przydzielania do okręgu utworzyć się mającego c. k. sądu powiatowego w Podkamieniu, po zasięgnięciu w tym przedmiocie opinii sądów podwładnych ze stanowiska administracji sądowej w szczególności i odnośnie do ustroju ksiąg gruntowych nie zachodzą przeciw uwzględnieniu w mowie będącej prośby żadne przeszkody“; c. k. wyższy Sąd krajowy tylko zaznaczył, że otwarcia sądu powiatowego w Podkamieniu wedle obecnego stanu sprawy przed upływem kilku lat spodziewać się nie można.

Uważając ze względu na przytoczony powyżej stan rzeczy petycję gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk, oraz obszaru dworskiego Jaśniszcze-Palikrowy o przydzielenie gmin Wierzbowczyk i Orzechowczyk, wraz z obszarami dworskimi tych gmin za uzasadnione, Wydział krajowy przedkłada tę sprawę Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z 11. czerwca 1868, Nr. 59 Dz. p., udziela c. k. Rządowi opinię, iż miejscowości Wierzbowczyk i Orzechowczyk wraz z obszarami dworskimi należy wydzielić z okręgu c. k. sądu powiatowego w Założcach i przydzielić do okręgu przyszłego c. k. sądu powiatowego w Podkamieniu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstw. Krakowskiem

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Michał Gładziuk w. r.

Członek Wydziału krajowego.